

Asia: VN/23793/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Pirkanmaan TE-toimisto katsoo, että ansiopäivärahan porrastaminen voi vaikuttaa työttömien nopeampaan työllistymiseen. Lisäksi porrastaminen voi kannustaa asiakkaita tarttumaan nykyistä nopeammin koulutusmahdollisuuksiin ja työllistymistä edistäviin palveluihin heti työttömyyden alkaessa. Nykyisen, toukokuussa 2022 voimaan tulleen, asiakaspalvelumallin alun intensiivijakso tukee nopeampaa työllistymistä. Porrastamisen ulottaminen soviteltuun ansiopäivärahaan ei ole kannatettavaa. Osa-aikatyö on useilla ammattialoilla vakiintunut työsuhteen muoto, eikä palkansaajalla aina ole mahdollisuutta saada kokoaikatyötä.

Lausuttavaa palkkatuetta työtä ja työssäoloehto koskevasta ehdotuksesta?

Pirkanmaan TE-toimisto katsoo, että palkkatuettu työ on monelle osatyökykyiselle, nuorelle ja/tai pitkään työelämästä pois olleelle työnhakijalle tärkeä ja toisinaan jopa ainoa mahdollisuus päästä kiinni takaisin työelämään. Palkkatuettu työ ei välttämättä motivoi työnhakijoita entiseen tapaan, jollei palkkatuettu työ kerrytä työssäoloehto. Palkkatuetun työn tulisi kerryttää alentuneesti työkykyisen työssäoloehto jo työn alkamisesta lähtien.

Jos jatkossa palkkatuettu työ ei kerrytä työssäoloehto (paitsi alentuneesti työkykyisyyden perusteella), tämä tulee jatkossa vaikuttamaan mm. työnhakijan etuuteen ja erityisesti kolmanteen sektoriin, jotka työllistävät pääsääntöisesti 100 %:n palkkatuella. Ehdotettu esitys tulee muuttamaan työnhakija-asiakkaiden suhtautumista palkkatuettuun työhön ja voi myös heikentää työnantajien työvoiman saatavuutta.

Lausuttavaa työllistämiselvoitteen ja siihen liittyvän sääntelyn kumoamisesta?

Työllistämiselvoitteen pääasiallinen käyttötarkoitus on ollut työssäoloehdon täyttäminen. Veloitetyöstä saatava palkka tai työtehtävät eivät välttämättä ole vastanneet työllistetyn henkilön odotuksia.

Työllistymisveloitteen poistaminen tulee lisäämään ikääntyvien työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrää. Erityinen vaikutus tällä on kohderyhmän taloudellisen tilanteen heikkenemiseen ja sen myötä muihin mahdollisiin sosiaalisiin ongelmiin. Mikäli velvoitetyö säilyisi ennallaan, tulisivat työssäoloehdon tulevat muutokset aiheuttamaan kunnille taloudellisia haasteita työllistää asiakkaita velvoitetyöhön 12 kuukaudeksi. Kuntien talouden kannalta esitys on perusteltu, mutta esitys tulee heikentämään 57 vuotta täyttäneiden toimeentuloa, jos velvoitetyöllistäminen tullaan poistamaan.

Lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevasta ehdotuksesta?

Pirkanmaan TE-toimisto pitää tärkeänä, että palkkatuettu työ jatkossakin täyttää työssäolovelvoitetta sekä nuorelle asetettua työttömyysturvalain 2 luvun 13–16 §:ssä tarkoitettua seuraamusta. Mikäli palkkatuettua työtä pidetään jatkossa työllistymistä edistävänä palveluna, on perusteltua, että se täyttää työssäolovelvoitetta jatkossakin.

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehdoista ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidonnoista poikkeuksista?

-

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

-

Lausuttavaa esityksen taloudellisista vaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Ansiopäivärahan porrastaminen voi nopeuttaa työttömän työllistymistä, mutta haastavan työmarkkinatilanteen vallitessa työllistyminen on entistä vaikeampaa. Ansiopäivärahan porrastaminen laskee ostovoimaa, mikä aiheuttaa haasteita työllisyyteen ja pienyrittäjille.

Lausuttavaa vaikutuksista toimeenpanijoihin (ml. vaikutukset työttömyysetuuden maksajiin ja julkisen työvoimapalvelun järjestäjään)?

Pirkanmaan TE-toimisto katsoo, että esitetyillä muutoksilla voi olla positiivinen vaikutus työnhakijoiden työllistymiseen. Työnhakija-asiakkaiden ohjaus palveluihin voi myös helpottaa. On myös mahdollista, etteivät työnhakija-asiakkaat olekaan aktiivisia osallistumaan useampiin palveluihin ansiopäivärahaa saadessaan, vaan he pyrkivät käyttämään aikaansa nimenomaan palkkatyön hakemiseen.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset yrityksiin ja muihin työnantajiin)?

Työllistämisveloitteen poistuttua on pohdittava, kuinka työvoimaviranomainen pystyisi kannustamaan työnantajia palkkaamaan ikääntyneitä työttömiä.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

-

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

-

Kohdennettu kysymys TE-toimistoille ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille: Mikä on tilastotietoihin tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleville nuorille asetettua seuraamusta?

-

Sandberg Juha
Pirkanmaan TE-toimisto

Rantala Annina
Pirkanmaan TE-toimisto - Juha Sandberg, Johtaja